

Lukiokoulutus uudistuu

Uusi lukiolaki astuu voimaan 1.8.2019 ja lukion uudet opetussuunnitelman perusteet otetaan käyttöön 2021. Lukiouudistuksen tavoitteena on vahvistaa lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä toisen asteen koulutuksena, joka antaa jatko-opintovalmiudet ja -kelpoisuuden. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä korkea-asteen opintoihin. Ylioppilastutkinnon merkitys jatko-opintoihin hakeutumisessa tulee kasvamaan. Uudistus pitää sisällään lukiolain ja ylioppilastutkintolain sekä lukion toiminnallisen uudistamisen.

Suomalainen koulujärjestelmä on yksi maailman parhaita. Kuitenkin maailman muutos edellyttää hyvänkin koulujärjestelmän kehittämistä sellaiseksi, että se voi myös tulevaisuudessa vastata yhä moninaistuviin osaamistarpeisiin ja olla osaltaan luomassa merkityksellistä ja hyvää elämää. Koulujärjestelmän tulee mahdollistaa ja tukea jatkuvaa oppimista erilaisissa elämäntilanteissa.

Suomalaisen yleissivistyksen ytimessä on laadukas lukiokoulutus. Lukio-opinnot eivät ole vain ponnahduslauta korkea-asteen opintoihin vaan lukiolla on oma itseisarvoinen tehtävänsä yleissivistävänä koulutuksena. Lukio antaa nuorille laajan tiedollisen ja taidollisen

osaamisen, jonka varassa on hyvä lähteä rakentamaan tulevaisuutta. Yleissivistyksen luonne on kuitenkin muuttumassa. Oppiaineisiin kiinnittyvän osaamisen lisäksi tarvitaan myös muun muassa oppiainerajat ylittävää osaamista, kokonaisuusien hallintaa sekä kykyä ja tahtoa jatkuvaan uuden oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Kurssien sijaan opintopisteet

Lukiossa opintojen mitoituksen perusteena on kurssi. Jatkossa lukiossa otetaan käyttöön opintopisteet, joista muodostetaan opintojaksoja. Nykyinen kurssi vastaa

laajuudeltaan kahta opintopistettä. Näin ollen lukion oppimäärä nuorten lukiokoulutuksessa on 150 opintopistettä. Opintopisteeseen kuuluu opiskelijan saaman opetuksen lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä. Uudistus ei vähennä opiskelijan saaman opetuksen määrää.

Opintopisteiden käyttöönotto joustavoittaa lukiokoulutuksen rakennetta. Opetussuunnitelman perusteissa määritellään jatkossakin tavoitteet ja keskeiset sisällöt kaikille lukiolaisille yhteisesti. Paikallisesti voidaan kuitenkin päättää, millaisina opintojaksoina opinnot järjestetään. Opintojaksot voisivat olla nykyisiä lukiokursseja laajempia. Laajemmat ja pitempään kestävät opintojaksot vähentävät lukiokoulutuksen pirstaleisuutta ja hajanaisuutta.

Laajemmat opintojaksot mahdollistavat pitkäkestoiset oppimisprosessit ja pidempään samoina pysyvät opiskeluryhmät. Tutussa ryhmässä saa kavereita tukea ja siinä uskaltaa onnistua ja myös epäonnistua. Koska opintojaksot voivat olla laajuudeltaan erilaisia, voidaan nykyistä paremmin huomioida myös eri oppiaineiden oppimisprosessit. Esimerkiksi kielen opiskelussa voi

olla tarkoituksenmukaista toteuttaa opiskelu pitkäjänteisesti.

Monipuolisempaa arviointia

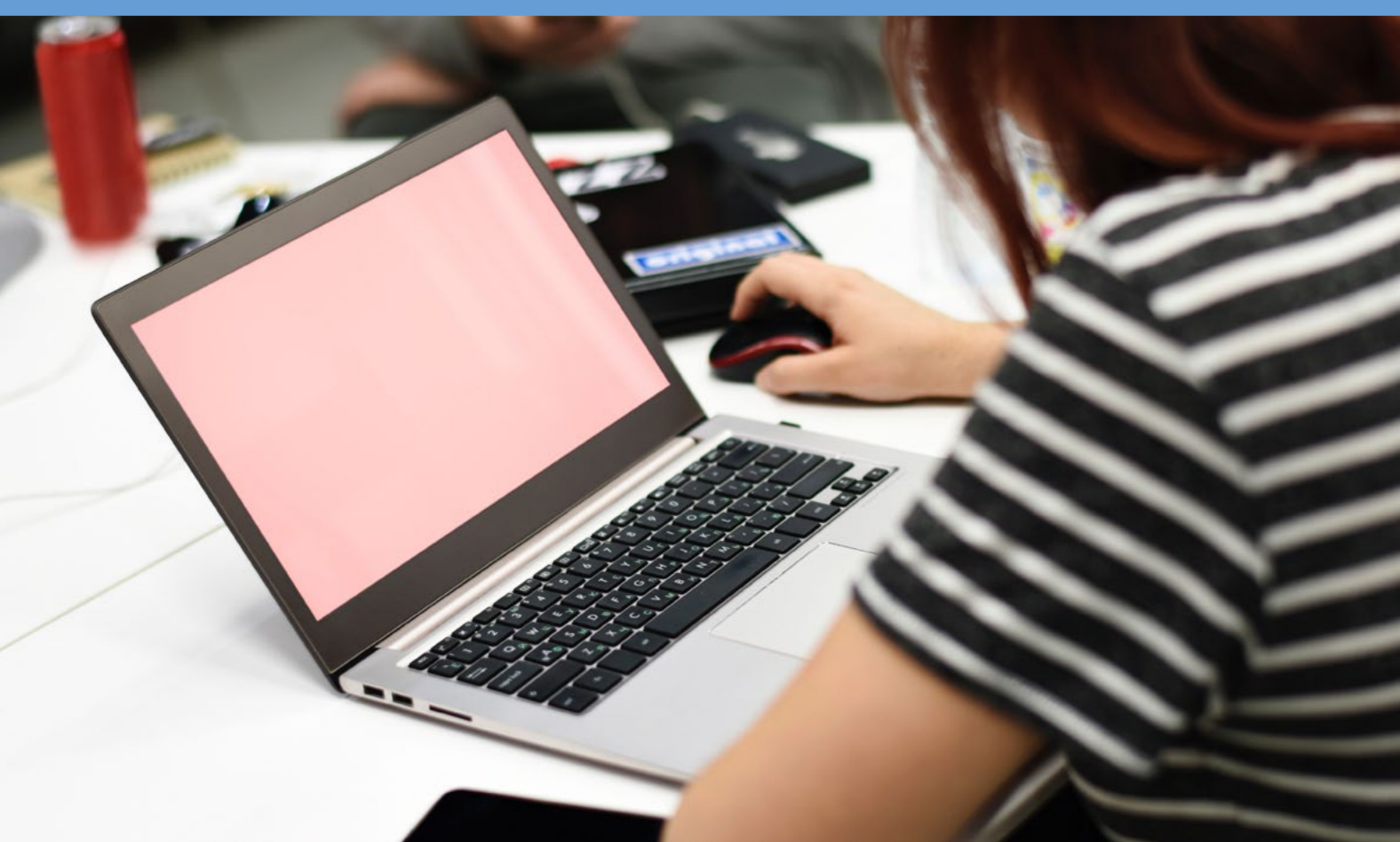
Yhdellä opintojaksolla voi olla useamman oppiaineen sisältöjä. Se antaa mahdollisuuden tarkastella ilmiöitä ja asioita moninäkökulmaisesti ja laajempina kokonaisuuksina. Esimerkiksi ilmastonlämpenemistä voidaan opiskella biologian, fysiikan, historian ja yhteiskuntaopin tai vaikkapa kuvataiteen näkökulmista samalla opintojaksolla. Näin muodostuu kokonaiskuva asioista ja niiden välisistä riippuvuussuhteista.

Uudenlainen opintojen rakenne muuttaa myös arviointia. Jatkossa arvioidaan opintojaksoja, jotka voivat olla nykyistä laajempia ja niissä voi olla useiden oppiaineiden sisältöjä. Tämä mahdollistaa monipuolisempien arvioinnin ja osaamisen näyttämisen menetelmien hyödyntämisen myös lukiossa.

Lisää tukea ja ohjausta opiskelijalle

Lukioajan tulisi olla nuoruuden parasta aikaa. Suuri osa lukiolaisista voi opiskella kotoa käsin ja ottaa

askelia itsenäisempään elämään vähitellen. Kuitenkin monelle lukiolaiselle lukioaika näyttyy raskaana ja haastavana. Kouluterveyskyselyjen mukaan joka kymmenes lukiolainen kokee uupumusta ja uupumisen kokemukset ovat tulleet yleisemmiksi.

Lukiouudistuksen keskiössä on opiskelija ja hänen hyvinvointinsa. Joustavan rakenteen mahdollistama pitkäkestoinen opiskelu tuo osaltaan kiireettömyyttä opiskelijan arkeen. Arviointia voidaan toteuttaa laajempina kokonaisuuksina ja toivottavasti nykyistä monipuolisemmin.

Lukiolainen on monien mahdollisuuksien äärellä maailman muuttuessa yhä moninaisemmaksi. Oma tulevaisuus mietityttää ja moni opiskelija voi olla huolissaan siitä, että tekeekö oikeita valintoja. Opiskelija tarvitsee ohjausta ja tukea näissä pohdinnoissaan. Jatkossa opiskelijat saavatkin enemmän henkilökohtaista ohjausta lukioaikanaan. Kaikki opiskelijat tekevät myös henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman opinto-ohjaajan ja opettajien tuella.

Jos lukio-opinnot keskeytyvät tai ylioppilas ei saa jatko-opiskelupaikkaa, on hänellä jatkossa oikeus saada ohjausta jatko-opintoihin hakeutumisessa. Erityisen tärkeää tämä ns. jälkiohjaus on nyt korkeakoulujen uudistaessa opiskelijavalintaansa.

Erityisopettajan tuki kattavaksi

Luki- tai kirjoitusvaikeus voi hankaloittaa lukiolaisen opiskelua. Lukiolaiset ovat olleet eriarvoisessa asemassa, sillä joissain lukioissa erityisopettajan apua on saanut, kun taas toisissa lukioissa siihen ei ole ollut mahdollisuutta. Jatkossa kaikilla lukiolaisilla on mahdollisuus saada erityisopettajan tukea ja muuta oppimisen tukea, jos hänellä on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi haasteita suoriutua opinnoistaan. Tuen tarvetta arvioidaan opiskelujen alussa ja säännöllisesti opintojen edetessä.

Lukiokoulutuksessa erityisopettajan antama tuki kohdistuu esimerkiksi oppimisprosesseihin ja opiskelutapoihin. Erityisopettaja voi toimia yhteistyössä aineenopettajan kanssa opiskelijan oppimishaasteiden voittamiseksi. Tavoitteena tulee olla se, että lukivaikeus ei ole este lukio-opintojen suorittamiselle.

Kurkistuksia korkea-asteen opintoihin

Moni ylioppilas haluaisi jatkaa opiskelua heti ylioppilasvuoden jälkeen, mutta vain 30 % ylioppilasta saa opiskelupaikan. Osa opiskelijoista ei edes rohkene hakea jatko-opintoihin epävarmana tulevaisuutensa suunnasta.

Jatkossa lukiolaisilla on mahdollisuus tutustua

korkeakouluopintoihin ja työelämään jo opintojensa aikana. ”Korkeakoulukurkistusten” tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään oma mielenkiinnon kohde ja jatko-opiskeluala ja -paikka ja siten vähentää jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää stressiä. Korkeakoulukurkistukset madaltavat kynnystä korkea-asteen opintoihin. Oman jatko-opintoalan löytäminen voi motivoida hakeutumaan korkeakouluopintoihin todistusvalinnan ohella myös vaihtoehtoisia reittejä, kuten avoimen yliopisto väylää hyödyntäen.

Ylioppilastutkinto myös uudistumassa

Samassa linjassa lukiouudistuksen kanssa myös ylioppilastutkintoa esitetään uudistettavaksi. Luonnos hallituksen esitykseksi uudeksi ylioppilastutkintolaiksi on valmisteilla.

Ylioppilastutkinnon merkitys jatko-opintoihin hakeutumisessa tulee kasvamaan. Siksi onkin tärkeää, että ylioppilastutkinnon kokeita voi jatkossa uusia ilman rajoituksia. Uudistus koskee kaikkia ylioppilaita riippumatta siitä minä vuonna ovat ylioppilaslakkinsa saaneet.

Jatkossakin ylioppilastutkinnon kokeen voi suorittaa poikkeavasti, jos opiskelija on estynyt sairauden, vamman, lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden, vieraskielisyyden taikka muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi suorittamasta kokeita samalla tavalla kuin muut kokelaat. Erityisjärjestelyjen tarkoituksena on

luoda kokelaille kohtuulliset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kokeiden suorittamiseen.

Tiina Silander, Opetus- ja kulttuuriministeriö, projekti-päällikkö, Lukiouudistuksen yksikkö

Uuden lukiolain (voimaan 1.8.2019) esitys:

28 § Oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä.

Tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan oikeudesta opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin, erityisiin apuvälineisiin ja muihin palveluihin säädetään erikseen.